

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างค่านิยมทางวัตถุกับความพึงพอใจในชีวิตโดยรวม และความพึงพอใจในชีวิตย่อย 5 ด้าน อันได้แก่ ความพึงพอใจในชีวิตการทำงาน ความพึงพอใจในชีวิตครอบครัว ความพึงพอใจในความสัมพันธ์ทางสังคม ความพึงพอใจในมาตรฐานการครองชีพ และความพึงพอใจในสุขภาพร่างกาย ในกลุ่มตัวอย่างวัยผู้ใหญ่ในกรุงเทพมหานคร

2. เพื่อเปรียบเทียบระดับค่านิยมทางวัตถุและความพึงพอใจในชีวิตโดยรวม ในกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม คือผู้ปฏิบัติศาสนกิจตามแนวสันตือโคก ผู้เป็นสมาชิกสโมสรโรตารี และพนักงานทั่วไปในองค์กรขนาดใหญ่ ในเขตกรุงเทพมหานคร

3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในแง่มุมย่อยของชีวิต 5 ด้าน ซึ่งได้แก่ ความพึงพอใจในชีวิตการทำงาน ความพึงพอใจในชีวิตครอบครัว ความพึงพอใจในความสัมพันธ์ทางสังคม ความพึงพอใจในมาตรฐานการครองชีพ ความพึงพอใจในสุขภาพ กับความพึงพอใจในชีวิตโดยรวมของกลุ่มตัวอย่างวัยผู้ใหญ่ในเขตกรุงเทพมหานคร

4. เพื่อศึกษาบทบาทของค่านิยมทางวัตถุ ที่มีต่อความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในมาตรฐานการครองชีพ และความพึงพอใจในชีวิตโดยรวม

สมมติฐานการวิจัย

1. พนักงานทั่วไปในองค์กรขนาดใหญ่ ผู้เป็นสมาชิกสโมสรโรตารี และผู้ปฏิบัติศาสนกิจตามแนวสันตือโคก มีระดับค่านิยมทางวัตถุแตกต่างกัน เรียงจากระดับมากที่สุดไปหาน้อยที่สุดตามลำดับ

2. ผู้ปฏิบัติศาสนกิจตามแนวสันตือโคก ผู้เป็นสมาชิกสโมสรโรตารี และพนักงานทั่วไปในองค์กรขนาดใหญ่ มีระดับความพึงพอใจในชีวิตโดยรวมแตกต่างกัน เรียงจากระดับมากที่สุดไปหาน้อยที่สุดตามลำดับ

3. ค่านิยมทางวัตถุ มีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางลบกับความพึงพอใจในชีวิตโดยรวม

4. ค่านิยมทางวัตถุมีสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางลบ กับความพึงพอใจในชีวิตการทำงาน ความพึงพอใจในชีวิตครอบครัว ความพึงพอใจในความสัมพันธ์ทางสังคม ความพึงพอใจในมาตรฐานการครองชีพ และความพึงพอใจในสุขภาพร่างกาย

5. ความพึงพอใจในชีวิตการทำงาน ความพึงพอใจในชีวิตครอบครัว ความพึงพอใจในความสัมพันธ์ทางสังคม ความพึงพอใจในมาตรฐานการครองชีพ และความพึงพอใจในสุขภาพร่างกาย สามารถร่วมกันทำนายความพึงพอใจในชีวิตโดยรวมได้

6. ในกลุ่มผู้ที่มีค่านิยมทางวัตถุสูง ความพึงพอใจในมาตรฐานการครองชีพ จะมีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางบวกกับความพึงพอใจในชีวิตโดยรวม สูงกว่าค่าสหสัมพันธ์ที่พบในกลุ่มผู้ที่มีค่านิยมทางวัตถุต่ำ

7. ในกลุ่มผู้ที่มีค่านิยมทางวัตถุสูง ความพึงพอใจในมาตรฐานการครองชีพ เมื่อเปรียบเทียบกับความพึงพอใจในชีวิตการทำงาน ความพึงพอใจในชีวิตครอบครัว ความพึงพอใจในความสัมพันธ์ทางสังคม และความพึงพอใจในสุขภาพร่างกาย จะสามารถทำนายความพึงพอใจในชีวิตโดยรวมได้สูงกว่า

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกได้เป็น 3 กลุ่ม คือ

1. ผู้ปฏิบัติศาสนกิจตามแนวสันตติโคก ผู้วิจัยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบตามสะดวก ให้ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 120 คน
2. ผู้เป็นสมาชิกสโมสรโรตารี กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบตามสะดวก ให้ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 120 คน
3. พนักงานทั่วไปของบริษัทในเครือซีเมนต์ไทย ผู้วิจัยสุ่มตัวอย่างจากรายชื่อพนักงาน ไม่จำกัดตำแหน่งและระดับการศึกษา จำนวน 200 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้มาตรวัดทั้งสิ้น 3 มาตร คือ

1. มาตรวัดค่านิยมทางวัตถุ ผู้วิจัยแปลและสร้างมาตรเพิ่มเติมจากมาตรวัดค่านิยมทางวัตถุ ของ Richins และ Dawson (1992)
2. มาตรวัดความพึงพอใจในชีวิตโดยรวม ผู้วิจัยแปลมาตรวัดความพึงพอใจในชีวิตโดยรวม ของ Pavot และ Diener (1993) เป็นภาษาไทยเพื่อใช้ในการวิจัย
3. มาตรวัดความพึงพอใจในชีวิตย่อย ผู้วิจัยดัดแปลงและสร้างมาตรเพิ่มเติมจากมาตรวัดความพึงพอใจในชีวิตย่อยด้านต่างๆ ของ Leelakulthanit และ Day (1993)

รวม 5 มาตรา ได้แก่ มาตรการวัดความพึงพอใจในสุขภาพร่างกาย มาตรการวัดความพึงพอใจในชีวิตครอบครัว มาตรการวัดความพึงพอใจในความสัมพันธ์ทางสังคม มาตรการวัดความพึงพอใจในชีวิตการทำงาน และมาตรการวัดความพึงพอใจในมาตรฐานการครองชีพ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลทั้งหมด ดังนี้

1. ผู้ปฏิบัติศาสนกิจตามแนวสันตติโคก ผู้วิจัยเดินทางไปยังพุทธสถานสันตติโคก และขอความร่วมมือจากนักบวช โดยแจ้งวัตถุประสงค์ของการศึกษาและขอความร่วมมือจากผู้มาปฏิบัติศาสนกิจ โดยผู้ที่จะถือเป็นกลุ่มตัวอย่างนั้น ผู้วิจัยจะถามด้วยปากเปล่าว่า มาร่วมฟังเทศน์ที่สันตติโคกอย่างสม่ำเสมอหรือไม่? และด้วยความถี่ประมาณกี่ครั้งต่อเดือน? แล้วจึงขอความร่วมมือจากเฉพาะผู้ที่มาปฏิบัติศาสนกิจเป็นประจำ เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม
2. ผู้เป็นสมาชิกสโมสรโรตารี ผู้วิจัยเดินทางไปในการประชุมประจำสัปดาห์ของสโมสรโรตารีต่างๆ ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่จะประชุมกันทุกสัปดาห์ ณ สถานที่ประจำตามโรงแรมต่างๆ จำนวน 29 สโมสร และขอความร่วมมือจากสมาชิกในการตอบแบบสอบถาม
3. พนักงานทั่วไปในองค์การขนาดใหญ่ ได้แก่ เครือซีเมนต์ไทย ผู้วิจัยส่งจดหมายไปยังบริษัทที่สุ่มตัวอย่างได้จำนวน 9 บริษัทในเครือซีเมนต์ไทย แจ้งวัตถุประสงค์และขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคำนวณ SPSS for Windows โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

สมมติฐานข้อที่ 1

จำแนกตัวอย่างตามกลุ่ม คือ ผู้เป็นสมาชิกสโมสรโรตารี ผู้ปฏิบัติศาสนกิจตามแนวสันตติโคก และพนักงานทั่วไป แล้วทดสอบด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วม (Analysis of Covariance) ให้อายุของกลุ่มตัวอย่างเป็นตัวแปรปรวนร่วม แล้วเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนค่านิยมทางวัตถุของกลุ่มตัวอย่างทั้งสามรวมทั้งเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธี

Bonferroni

สมมติฐานข้อที่ 2

จำแนกตัวอย่างตามกลุ่ม คือ ผู้เป็นสมาชิกสโมสรโรตารี ผู้ปฏิบัติศาสนกิจตามแนวสันติอโศก และพนักงานทั่วไป แล้วทดสอบด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนจำแนกทางเดียว (One-way Analysis of Variance) เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความพึงพอใจในชีวิตโดยรวมของกลุ่มตัวอย่างทั้งสาม จากนั้นจึงเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธี Bonferroni

สมมติฐานข้อที่ 3 และ 4

ทดสอบด้วยวิธีวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson correlation) ระหว่างตัวแปร โดยคำนวณจากกลุ่มตัวอย่างรวมทั้งหมด (440 คน)

สมมติฐานข้อที่ 5

ทดสอบด้วยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (multiple regression) ด้วยวิธีใส่ตัวแปรทำนายพร้อมกันหมด (enter) โดยคำนวณจากกลุ่มตัวอย่างรวมทั้งหมด (440 คน)

สมมติฐานข้อที่ 6

แบ่งคะแนนของกลุ่มตัวอย่างรวมทั้งหมด (440 คน) ออกเป็นผู้มีค่านิยมทางวัตถุสูงและต่ำ ด้วยเกณฑ์แบ่งควอไทล์ (quartile) ของคะแนน แล้วจึงทดสอบด้วยวิธีวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson correlation) และทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าสหสัมพันธ์ของกลุ่มที่มีค่านิยมทางวัตถุสูงและต่ำ ด้วยสถิติซี (Z)

สมมติฐานข้อที่ 7

แบ่งคะแนนของกลุ่มตัวอย่างรวมทั้งหมด (440 คน) ออกเป็นผู้มีค่านิยมทางวัตถุสูงและต่ำด้วยเกณฑ์แบ่งควอไทล์ (quartile) ของคะแนน แล้วจึงวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (multiple regression) ด้วยวิธีใส่ตัวแปรทำนายพร้อมกันหมด (enter) ในกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่ม

ผลการวิจัย

1. พนักงานทั่วไปในองค์การขนาดใหญ่ ผู้เป็นสมาชิกสโมสรโรตารี และผู้ปฏิบัติศาสนกิจตามแนวสันตติอโคก มีระดับค่านิยมทางวัตถุแตกต่างกัน โดยผู้ปฏิบัติศาสนกิจตามแนวสันตติอโคกมีระดับค่านิยมทางวัตถุต่ำที่สุดใน 3 กลุ่ม ในขณะที่พนักงานทั่วไปในองค์การขนาดใหญ่และผู้เป็นสมาชิกสโมสรโรตารี มีระดับค่านิยมทางวัตถุไม่แตกต่างกัน

2. ผู้ปฏิบัติศาสนกิจตามแนวสันตติอโคก มีระดับความพึงพอใจในชีวิตโดยรวมไม่แตกต่างจากผู้เป็นสมาชิกสโมสรโรตารีและพนักงานทั่วไปในองค์การขนาดใหญ่ และผู้เป็นสมาชิกสโมสรโรตารี มีระดับความพึงพอใจในชีวิตโดยรวมสูงกว่าพนักงานทั่วไปในองค์การขนาดใหญ่

3. ค่านิยมทางวัตถุ มีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางลบกับความพึงพอใจในชีวิตโดยรวม

4. ค่านิยมทางวัตถุมีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางลบ กับความพึงพอใจในชีวิตการทำงาน ความพึงพอใจในความสัมพันธ์ทางสังคม ความพึงพอใจในมาตรฐานการครองชีพ และความพึงพอใจในสุขภาพร่างกาย แต่มีสหสัมพันธ์กับความพึงพอใจในชีวิตครอบครัวอย่างไม่มีนัยสำคัญ

5. ความพึงพอใจในชีวิตการทำงาน ความพึงพอใจในชีวิตครอบครัว ความพึงพอใจในความสัมพันธ์ทางสังคม ความพึงพอใจในมาตรฐานการครองชีพ และความพึงพอใจในสุขภาพร่างกาย สามารถร่วมกันทำนายความพึงพอใจในชีวิตโดยรวมได้

6. ในกลุ่มผู้ที่มีค่านิยมทางวัตถุสูง ความพึงพอใจในมาตรฐานการครองชีพมีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางบวกกับความพึงพอใจในชีวิตโดยรวม สูงกว่าค่าสหสัมพันธ์ที่พบในกลุ่มผู้ที่มีค่านิยมทางวัตถุต่ำอย่างไม่มีนัยสำคัญ

7. ในกลุ่มผู้ที่มีค่านิยมทางวัตถุสูง ความพึงพอใจในมาตรฐานการครองชีพ เมื่อเปรียบเทียบกับความพึงพอใจในชีวิตการทำงาน ความพึงพอใจในชีวิตครอบครัว ความพึงพอใจในความสัมพันธ์ทางสังคม และความพึงพอใจในสุขภาพร่างกาย สามารถทำนายความพึงพอใจในชีวิตโดยรวมได้สูงกว่า

ข้อเสนอแนะ

1. การวิจัยนี้ ศึกษาในกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะเฉพาะ เช่น ผู้ปฏิบัติศาสนกิจตามแนวสันตติอโคก ซึ่งสามารถอ้างอิงไปยังกลุ่มผู้ปฏิบัติศาสนกิจตามแนวอื่นเท่านั้น ดังนั้น จึงเป็นที่น่าสนใจว่า ผู้ปฏิบัติศาสนกิจทางพุทธศาสนาในแนวอื่น มีระดับค่านิยมทางวัตถุเป็นอย่างไร มากหรือน้อยกว่าอย่างไร ซึ่งจะสามารถอ้างอิงไปยังผู้ฝึกฝนธรรมะตามแนวศาสนาพุทธ และให้ข้อค้นพบที่น่าสนใจ นอกจากนี้ อิทธิพลของศาสนาอื่นๆ ก็เป็นที่น่าสนใจเช่นกันว่า ผู้ฝึกฝนในศาสนาคนละศาสนา มีระดับความพึงพอใจในชีวิตแตกต่างกันหรือไม่

2. กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ เป็นผู้ที่อยู่อาศัยในกรุงเทพมหานคร จึงเป็นที่น่าสนใจว่า ผู้ที่อยู่อาศัยในต่างจังหวัด ในสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกัน มีระดับค่านิยมทางวัตถุและระดับความพึงพอใจในชีวิตโดยรวมแตกต่างจากกลุ่มตัวอย่างในกรุงเทพมหานครหรือไม่ หรือมีแง่มุมชีวิตย่อยที่ทำนายความพึงพอใจในชีวิตโดยรวมแตกต่างกันอย่างไร นอกจากนี้ ผู้วิจัยเห็นว่า การศึกษาระดับค่านิยมทางวัตถุ ในกลุ่มตัวอย่างนิสิตนักศึกษาก็เป็นที่น่าสนใจ เนื่องจากปัจจุบัน ความนิยมในวัตถุในหมู่นิสิตนักศึกษาเป็นที่เห็นกันว่ามีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้น

3. ในการศึกษาความพึงพอใจในชีวิตโดยรวมและความพึงพอใจในชีวิตย่อยในฐานะตัวทำนายนั้น พบว่าตัวแปรในการวิจัยนี้ สามารถอธิบายความแปรปรวนของความพึงพอใจในชีวิตโดยรวมได้เพียงร้อยละ 30 ดังนั้น จึงน่าจะมีความพึงพอใจในชีวิตย่อยด้านอื่น หรือปัจจัยอื่นที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจในชีวิตโดยรวม ที่ควรมีการสำรวจศึกษาต่อไป เพื่ออธิบายถึงที่มาของความรู้สึกพอใจในการดำเนินชีวิตของบุคคล